

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Dato: 06.10.2020

Vår ref: 20/02991-5

Deres ref:

Hørings svar "Kristne migranter" fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Sør-Hålogaland bispedømmeråd beklager at høringen om kristne migranter ikke får den behandling som var tenkt i Kirkemøtet 2020.

Denne saken fordrer en bredere behandling, ikke minst er det nødvendig med en gjennomgang av hva det betyr at Den norske kirke er en majoritetskirke. Sør-Hålogaland bispedømmeråd vil derfor primært foreslå at saken utsettes til Kirkemøtet 2021.

Sekundært vil Sør-Hålogaland bispedømmeråd svare på høringen som slik:

De viktigste perspektivene i saken:

- Den norske kirkes selvforståelse som nasjonal majoritetskirke uttrykkes blant annet gjennom kirkens navn og mangehundreårige privilegium som statskirke.
- Som majoritetskirke må Den norske kirke erkjenne å ha mislyktes å være kirke for alle. På samme måte som kirken gjennom blant annet fornorskningen har sviktet samene og de nasjonale minoritetene, har den også sviktet det økende antall migranter til Norge. Dette på tross av at samfunnet rundt kirken blir stadig mer flerkulturelt.
- Hovedhensikten i høringen er tydeliggjort ved «*at kristne migranter som ønsker en tilknytning til en menighet i Den norske kirke skal bli tatt imot og oppleve seg som fullverdige deltakere i fellesskapet*».
- At mange kristne med minoritets- og migrantbakgrunn ikke finner sin plass i Den norske kirke, enten fordi de ikke finner det naturlig eller ønskelig å være medlemmer av Den norske kirke, eller kanskje ikke opplever seg ønsket som medlemmer her, er en stor og problematisk utfordring for Den norske kirke og dens selvforståelse i dag. Kirken kan og må ikke ta lett på dette.
- Den norske kirke er en del av den verdensvide kirke. Som folkekirke må kirken gjenspeile mangfoldet i samfunnet.
- Tallet på medlemmer i Den norske kirke er synkende, mens tallet på kristne med migrantbakgrunn øker. Også migranter skal kunne oppleve tilhørighet til Den norske kirke og engasjere seg. Hvis kirken er mer bevisst på å åpne mer for kristne

migranter, vil kirken kunne gjenspeile en større bredde i enn i dag.

- Det er fremdeles en forholdsvis ensartet sammensetning av kirken når det gjelder ledere, ansatte og menighetsmedlemmer. Det er et stort og uutnyttet potensial når det gjelder å rekruttere migranter til frivillig arbeid, kirkelige verv, samt som søkere til kirkelige stillinger.
- Den norske kirke bør styrke sitt økumeniske arbeid i forhold til migrantmenigheter.
- Migrasjon er også sentralt for kirkens misjonsforståelse. Helt fra starten av har kirken vokst og ekspandert ved at mennesker har reist fra sine hjemland og etablert seg i andre land. Kristne migranter fra andre deler av verden kan tilføre Den norske kirke mye verdifullt.
- Forslaget til vedtak er de «Ti kjennetegn for Den norske kirke i en ny tid». Disse er ment å være utfordringer og forpliktelser i det videre arbeidet.

Hva bør prioriteres i det videre arbeidet med saken:

- I høringsdokumentene til saken om migranternes stilling i kirken sies det mye om hva kirken selv vil. Mindre om hva som har gjort at kirken har kommet i den situasjonen den er i. Det er få refleksjoner rundt kirkens selvforståelse som et fellesskap av syndere, det vil si av tilkortkomne mennesker såret av egne og andres overtredelser. Det sies lite om at kirken har behov for å erkjenne og anerkjenne sin egen tilkortkommenhet, eller at enhver kristen og et hvert kristent fellesskap finner næring hos en såret Kristus, at det er når sårflater møtes at det genuine kristne fellesskapet oppstår. Fordi kirkens teologiske selvforståelse er svakt formulert, sies det heller ikke mye om hvordan kirken skal komme i en annen og mer likeverdig og inkluderende posisjon overfor minoriteter og migranter.
- Kristne migranter bør bli møtt og sett på som likeverdige med andre kirkemedlemmer i lokalkirken. Kristne migranter kan lett bli usynlige blant oss, og kan lett oppleve at Den norske kirkes måte å drive på ikke passer for dem. Det er uheldig dersom våre kulturelle rammer stenger for at migranter skal kunne føle seg hjemme i kirken. I denne sammenheng handler det mer om inkluderingskultur enn teologi.
- Kristne migranternes kompetanse og kunnskap om egen tro, kultur og etnisitet bør tas på alvor og anerkjennes bedre enn det høringen vektlegger. Høringen beskriver i for stor grad hva vi som majoritetskirke skal gjøre for de som er i en minoritetsposisjon, uten å anerkjenne dem som subjekter og eksperter på eget liv, tro og kultur.
- Det må arbeides målrettet for å rekruttere kristne migranter og kristne med flerkulturell bakgrunn til kirkelig tjeneste og til frivillig engasjement i kirken. Dette for å oppnå en større grad av representativitet i kirkens arbeid, og at sammensetningen av kirkelige ansatte og folkevalgte gjenspeiler befolkningsmangfoldet. Veiledning, kompetanseheving og kunnskapsdeling er viktig i denne sammenheng.
- Det er viktig at kirken er tydelig på sin holdning når det gjelder diskriminering og rasisme generelt, samt støtte til migranter med LHBT. Den norske kirke må være tydelig på at den ønsker å være et trygt rom for den som føler seg utsatt.
- Det må oppmuntres til mer kontakt mellom migrantmenigheter og lokale menigheter. Det må anerkjennes at mange har behov for å holde gudstjeneste med liturgi på sitt eget språk og derfor naturlig først søker til sin migrantmenighet. Den norske kirke kan for eksempel arrangere dialogsamlinger og ha felles arrangementer for å få kontakt. Tilbud om leie av kirkelige lokaler gis mange steder. Gode eksempler må deles til andre menigheter.

- På menighetens og kirkens nettsider bør man være bevisst på å bruke historier, bilder og tekst fra menighetene der det flerkulturelle også er synlig.

Kommentarer til de «10 kjennetegn»:

- De ti kjennetegnene for Den norske kirke i en ny tid, det vil si selve målet for en ny kvalitet i kirkens møte med migranter, er formulert på en deskriptiv og idealisert måte som i liten grad er realistiske eller målbare målsettinger.
- Hvert av de ti punktene er gjennomsyret av en «oss-de»-tenkning der migranter i altfor liten grad fremstår som subjekter, men snarere holdes fram som objekter for kirken. Punkt for punkt er det kirken som lytter, fremmer andres rettigheter, støtter og legger til rette, arbeider aktivt, møter alle, avspeiler og gir muligheter, forkynner, viser sensitivitet, gir tilpasset undervisning, sørger for at alle blir sett og lyttet til, rekrutterer bredt og tilbyr ulike tilknytningsformer. Har virkelig ikke migrantene noe å gi oss som vi, det vil si kirken, ikke allerede har? Er det virkelig slik at vi som kirke ikke trenger noe annet enn å være andre til hjelp?
- Mer alvorlig er det at det bidrar til å fremmedgjøre den enkelte kristne i forhold til hva kirken er, et fellesskap av troende, lidende, og kjærlighetssøkende mennesker, det vil si et fellesskap hvor troen, lidelsen og kjærligheten er nokså likelig fordelt. Der alle har samme behov for å være både svak og sterk.
- Selv om det er mange gode intensjoner med dokumentet og saken, kan målet og hva en konkret ønsker å oppnå fremstå forholdsvis utydelig. De 10 kjennetegnene kan synes vidtfavnende og bli for omfattende og vage. Disse tiltakene kunne generelt vært brukt i mange av Den norske kirkes satsningsområder. Derfor kan de 10 kjennetegnene med fordel kuttet ned og spisses inn mot arbeidet med en flerkulturell kirke.
- Det foreslås et eget punkt om «kulturåpent arbeid» i de «10 kjennetegn». Kulturarbeid i kirken er en viktig arena der mange kan føle seg velkomne. Å møtes gjennom musikk, sang, kunst og mat kan være en god måte å møtes på uansett språk og bakgrunn. Kirkens kulturarbeid kan her oppleves som et lavterskeltilbud.
- Kjennetegn 1 «Dialogisk ydmykhet»: Begrepet «dialogisk ydmykhet» kan forstås på flere måter. På hvilke premisser har man dialog? Opplevs bruken av begrepet likeverdig? Dialog er krevende. Reell dialog forutsetter at reelle smerteflater møtes. Vi foreslår at begrepet «ydmykhet» tas ut.
- Kjennetegn 2: At de diakonale perspektivene og de konkrete diakonale tiltakene kommer allerede som pkt 2, avslører en svakhet ved kirkens selvforståelse – at vi har, mens de andre trenger. Spørsmålet er snarere, hva har vi selv mistet, hva trenger vi? Kirken og vi som medlemmer av den, må øve oss på å være objekter, ikke bare subjekter. Først da kan vi snakke om reell likeverdighet.
- Kjennetegn 3: Gode relasjoner. Vi skulle gjerne sett at det ble reflektert noe rundt kirkens navn som relasjonsutfordring – kom som du er, men bli som oss.
- Kjennetegn 4: Inkludering og assimilering – tiltak: å skape rom for annerledeshet og åpenhet for forandring. Hva konkret betyr det i praksis slik det står her?
- Kjennetegn 5: «Mangfoldige gudstjenester»: Hva betyr det at gudstjenesten skal avspeile et mangfold, når vi samtidig tar stadig nye grep for å ensarte og strømlinjeforme liturgi, og slik gjør rommet for mangfold stadig mindre? Hvor langt vil kirken være villig til å gå i å la migranter og minoriteter formulere sin egen liturgi innenfor rammen av Den norske kirke, eller handler det bare om språk og

oversettelse av det vi allerede har tenkt ut, slik som med det samiske?

Justeringen av gudstjenesteordningen kan oppleves som en innstramning av lokale variasjoner og musikkvalg. Det må legges til rette for nødvendig fleksibilitet i ny gudstjenesteordning, slik at det gis større åpenhet for at gudstjenestene kan inneholde språklig og kulturelt mangfold i kirken.

- Kjennetegn 6: Forkynnelse – vi har ikke bare behov for migrantenes verdensanskuelse, men også for livserfaringen og blikket de bærer med seg.
- Kjennetegn 7 og 8: Arbeidet med barn og unge bør prioriteres. Barn og unge er de viktigste målgrupper med tanke på fremtiden og holdningsarbeid.
- Ordet «sensitiv», for eksempel «kultursensitiv trosopplæring» og «sensitiv» under kjennetegn 6, kan oppleves misvisende. Ordet kan forveksles med for eksempel «ømt/forsiktig». Vi tolker ulikt og foreslår at ordet sensitivt byttes ut med ordet «åpenhet» som også kan bety «lyttende».
- Kjennetegn 8: Krysskulturelle barn og unge – kan oppleves som et nytt og ukjent begrep. Ser vi «de krysskulturelle»? Er de med en annen tro enn oss i vår synsvinkel? Hva ser de når de ser oss og når vi forvalter vår tro?
- Kjennetegn 9: Representativt lederskap – hvordan kan kirken jobbe mer strategisk og målrettet med å gi slipp på makten som ligger i å være subjekt og bli en mer lidende kirke, altså selv bli mer objekt?
- Kjennetegn 10: Økumenisk samarbeid – kjempeutfordring i en ny tid. Hvordan kan/vil Kirken etablere/åpne sine strukturer for at migrantmenigheter også kan være valgmenigheter med sin språklige, kulturelle, teologiske og liturgiske egenart som for eksempel sør-samisk menighet?
- Generelt vil vi si at det er viktig å støtte og videreutvikle de lokale tiltakene som allerede finnes i de lokale menighetene.

Flyktningkrisen i 2015 ga mange menigheter i by og bygd et stort kunnskapsløft, bevissthet og større trygghet i hvordan samarbeide med og ønske våre nye landsmenn velkommen. Flere steder samarbeider kirken med ulike statlige og kommunale etater, institusjoner, frivillige organisasjoner og trosbaserte miljøer om å invitere migranter til aktiviteter, sosiale samvær og gudstjenester. Menigheter har gjennom dette arbeidet fått flere frivillige blant migrantene, samt økt deltakelse av migranter i menighetsarbeidet. Det er viktig at dette arbeidet synliggjøres og holdes oppe.

Med vennlig hilsen

Ole Christian Erikstad
stiftsdirektør

Brita Bye
rådgiver diakoni, misjon / internasjonalt arbeid og samisk kirkeliv

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO